

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ

**акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми Фінанси
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за другим (магістерським) рівнем у Сумському державному університеті**

Згідно з п. 2 розділу XV Закону України «Про вищу освіту», Постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 року № 978, Наказом МОНУ від 13.06.2012 р. № 689, Ліцезійними умовами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, затвердженими Постановою КМУ № 1187 від 30.12.2015 р., та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 2977 - л від «12»12. 2018 р. «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

Голова комісії:

Журавльова Ірина Вікторівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

члени комісії:

Копилюк Оксана Іванівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки та банківського бізнесу Львівського торговельно-економічного університету

Мурашко Олена Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, заступник декана факультету фінансів, професор кафедри страхування Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

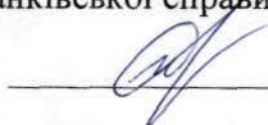
розглянула подану Сумським державним університетом (СумДУ) акредитаційну справу та провела безпосередньо в навчальному закладі у період з 26 грудня по 28 грудня 2018 року експертне оцінювання відповідності освітньої діяльності закладу вищої освіти державним вимогам щодо акредитації освітньо-професійної програми «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за ступенем магістр.

У ході перевірки експертна комісія ознайомила з організацією освітнього процесу, його навчально-методичним забезпеченням, оцінила рівень знань студентів з циклів загальної та професійної підготовки навчального плану, проаналізувала науково-педагогічний потенціал, організацію наукових досліджень, перевірила стан матеріально-технічної бази університету.

За результатами експертної перевірки комісія констатує:

- перевірено наявність оригіналів засновницьких документів;
- перевірено відповідність матеріально-технічної бази університету та інформаційного забезпечення;
- розглянуто документацію щодо навчально-методичного та кадрового забезпечення;
- залучено і вивчено матеріали самоаналізу освітньої діяльності підготовки магістра за освітньо-професійною програмою «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», підготовлені випусковою кафедрою фінансів, банківської справи та страхування;

Голова експертної комісії _____

I. В. Журавльова

- здійснено аналіз ККР з дисциплін циклу загальної підготовки («Іноземна мова за професійним спрямуванням») та циклу професійної підготовки («Фінансовий менеджмент», «Державний фінансовий моніторинг», «Ринок фінансових послуг»), проведених випусковою кафедрою фінансів, банківської справи та страхування у процесі самоаналізу;
- проведено наради та співбесіди з викладачами, працівниками та студентами Сумського державного університету.

На підставі вивчення навчально-методичного, інформаційного, матеріально-технічного, кадрового забезпечення та визначення рівня підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» експертною комісією встановлено наступне:

1. Загальна характеристика ЗВО і спеціальності

Повна назва і адреса навчального закладу – Сумський державний університет Міністерства освіти і науки України; м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2, тел. (0542) 640-499, факс (0542) 334-058.

Університет функціонує на підставі:

- 1) Постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 1993 р. № 646 про створення СумДУ на базі Сумського фізико-технологічного інституту;
- 2) Статуту Сумського державного університету, прийнятого загальними зборами трудового колективу, затвердженого Міністерством освіти і науки України 16.06.2015 р.;
- 3) Свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи А00 № 111909 від 13.02.1998 р.;
- 4) Виписки з Єдиного Державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ЄДРЮФОП) від 14.07.2015 р. за № 20872614;
- 5) Довідки про внесення навчального закладу до Державного реєстру вищих навчальних закладів України від 21.08.2012 р. № 19-Д-189.

Сумський державний університет провадить освітню діяльність з підготовки здобувачів вищої освіти на підставі та у відповідності до Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, розміщених на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України.

Університет веде історію з 1948 року в якості відокремленого структурного підрозділу інших ЗВО, у тому числі як філії Харківського політехнічного інституту, на базі якої у 1990 році створено Сумський фізико-технологічний інститут, який у 1993 році був реорганізований у Сумський державний університет.

Очолює Сумський державний університет ректор – кандидат технічних наук, професор Васильєв Анатолій Васильович.

На сьогодні у навчальному комплексі університету навчається понад 14 тисяч осіб за різними формами навчання (освітньо-кваліфікаційні рівні та освітні ступені молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста та магістра) за 51 спеціальністю з 23 галузей знань. Здобувають освіту близько 1 400 іноземних студентів із майже 50 країн світу. В університеті передбачена можливість безперервного англomовного навчання.

Голова експертної комісії

I. В. Журавльова

На базі кафедри військової підготовки СумДУ здійснюється навчання за програмою підготовки офіцерів запасу для студентів закладів вищої освіти Сумської області та інших регіонів України.

У Сумському державному університеті працюють близько трьох тисяч співробітників, серед яких члени-кореспонденти НАН України, державних галузевих академій, а також закордонних та міжнародних академій, лауреати державних, міжнародних та зарубіжних нагород, відзнак та премій, почесні професори (доктори) зарубіжних університетів. Серед штатного академічного складу університету понад 200 осіб мають 5 та більше публікацій, які обліковуються базами Scopus та (або) Web of Science. Безпосередньо в базовому ЗВО освітньо-науковий процес забезпечують 878 штатних науково-педагогічних працівників (з яких 86 % мають вчені звання та наукові ступені – 124 докторів наук, професорів та 629 кандидатів наук, доцентів).

Діють докторантура за 14 спеціальностями та аспірантура за 23 спеціальностями, працюють спецради із захисту дисертацій. Здійснюється подвійне керівництво аспірантами зарубіжними вченими та науковцями СумДУ.

Сумський державний університет – високореєтінговий заклад вищої освіти, який посідає лідерські позиції (1-7 місця) серед українських університетів за світовими рейтингами QS World University Rankings, Webometrics, U-Multirank, SCImago Institutions Rankings, UI GreenMetric та іншими. Університет входить до каталогів кращих дослідницьких університетів світу від Шанхайського рейтингу (Academic Ranking of World Universities) та рейтингу Times Higher Education (THE).

За кількістю призових місць у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт Сумський державний університет має найвищий показник, а за кількістю призових місць у Всеукраїнських олімпіадах з навчальних дисциплін, напрямів підготовки, спеціальностей знаходиться у лідерах серед вишів України.

До складу української збірної на XXX літніх Олімпійських іграх у Лондоні увійшли три студенти і магістранти, а на XXII зимових Олімпійських іграх у Сочі – шість студентів і магістрантів СумДУ. На цих іграх вони здобули золоті медалі у естафетній гонці з біатлону, бронзові медалі у боксі та біатлонному спринті.

Університет є активним у міжнародному академічному та науковому співробітництві, постійним партнером у спільних проектах у рамках міжнародних грантових програм Європейського союзу (Tempus, Erasmus Mundus, Jean Monnet, Erasmus+, Horizon 2020), Програми розвитку ООН, Британської ради, Світового банку, двосторонніх наукових і дослідницьких проектах, грантах приватних фондів. Університет є членом 22 найбільш авторитетних академічних асоціацій та спільнот світу, здійснюється довгострокове співробітництво з більш ніж 220 партнерами з близько 50 країн світу. Щорічно реалізується понад 200 грантових проектів.

Висновок

Представлена на акредитаційну експертизу правова, навчальна та методична документація є достовірною, повною за обсягом та відповідає діючим акредитаційним вимогам Міністерства освіти і науки України.

Голова експертної комісії

І. В. Журавльова

2. Формування контингенту студентів

В університеті підготовка здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Фінанси» здійснюється в межах спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» відповідно до Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, розміщених на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України (ліцензовані обсяги спеціальності складають – 400 осіб). Спеціальність в цілому акредитована на термін до 01.07.2019 р., сертифікат про акредитацію серії НД, №1983413 від 24 травня 2017 р.

Формування контингенту студентів здійснюється відповідно до «Правил прийому до Сумського державного університету», розроблених на підставі «Умов прийому до вищих навчальних закладів України» та згідно з ліцензованими обсягами підготовки здобувачів.

Для реалізації профорієнтаційної роботи в університеті діє мережа підготовчих курсів та профільних класів з підготовкою за інтегрованими навчальними планами, працює підготовче відділення для іноземних громадян, учнівська молодь залучається до наукової, спортивної та культурно-масової роботи в університеті.

Накопичений багаторічний досвід співробітництва із підприємствами ефективно використовується університетом при формуванні змісту освіти. У СумДУ запроваджено новий інноваційний механізм формування та моніторингу освітніх програм за участі Експертних рад роботодавців за всіма бакалаврськими та магістерськими програмами. З метою інтеграції практичної діяльності у освітньо-науковий процес діють філії та клінічні бази кафедр на підприємствах, у організаціях та установах регіону. На базі потужних підприємств регіону діють навчально-науково-виробничі комплекси. Працюють спільні з провідними підприємствами навчально-наукові центри та лабораторії.

Постійно здійснюється моніторинг потреби у випускниках відповідного профілю на підприємствах, в установах і організаціях м. Суми і Сумської області. З урахуванням особливостей попиту у фахівців розробляються теми магістерських робіт та тематика науково-дослідної роботи студентів.

Профорієнтаційна роз'яснювальна робота, що проводиться серед учнів навчальних закладів, дає можливість орієнтувати до вступу в університет добре підготовлених випускників закладів загальної середньої освіти. Профорієнтаційна робота проводиться під час районних та обласних олімпіад, зустрічей з учнями старших класів шкіл та коледжів. Традиційно у жовтні місяці проводиться день відкритих дверей навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС», у квітні – університету, коли абітурієнти мають змогу докладно ознайомитися зі змістом підготовки за спеціальністю та умовами навчання.

Якісні і кількісні показники прийому студентів наведені у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Кількісні та якісні показники формування контингенту здобувачів вищої освіти ступеня магістр за освітньо-професійною програмою «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

№ з/п	Показники	Роки*		
		2016	2017	2018
1	2	3	4	5
1	Ліцензований обсяг спеціальності**:			
	за ступенем «бакалавр»	750	750	750
	за ступенем «магістр»	400	400	400
	за ступенем «доктор філософії»	46	46	46
2	Прийом студентів за освітньою програмою, всього	60	54	67
	з них:			
2.1	денної форми навчання:	35	23	27
	у т.ч. за держзамовленням	14	15	15
2.2	заочної форми навчання:	25	31	40
	у т.ч. за держзамовленням	5	-	-
3	Контингент студентів за освітньою програмою, всього	116	113	121
	з них:			
	– денної форми навчання	66	57	50
	в т.ч. за держзамовленням	25	29	31
	– заочної форми навчання	50	56	71
	в т.ч. за держзамовленням	15	5	-
4	Підготовлено здобувачів за ступенем «магістр»:			
	– денної форми навчання	47	31	34
	в т.ч. за держзамовленням	-	11	14
	– заочної форми навчання	20	25	25
	в т.ч. за держзамовленням	-	10	5

* – перший прийом здобувачів вищої освіти за спеціальностями Переліку 2015 року відбувся у 2016 році

** – відповідно до Відомостей про право здійснення освітньої діяльності зазначено ліцензований обсяг на кожному курсі навчання

Контингент студентів всіх форм навчання, що навчаються за даною освітньою програмою у Сумському державному університеті несуттєво змінюється в межах ліцензованого обсягу. Причинами таких змін є відрахування з різних причин та поновлення для навчання студентів, перехід студентів до інших навчальних закладів, і навпаки перехід до Сумського державного університету студентів з інших закладів вищої освіти.

Викладене дозволяє зробити висновок, що СумДУ приділяє належну увагу формуванню контингенту студентів зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «Фінанси» ступеня магістр в межах ліцензованого обсягу прийому відповідно до потреб м. Суми та Сумської області, а також інших регіонів України.

Голова експертної комісії

І. В. Журавльова

Висновок

Результати аналізу поданих матеріалів свідчать, що у СумДУ організація прийому та формування контингенту студентів проводиться в повній відповідності до чинного законодавства.

3. Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності

Організація освітнього процесу в Сумському державному університеті здійснюється відповідно до вимог нормативних та інструктивних документів Міністерства освіти і науки України.

Освітньо-професійна програма магістра базується на компетентнісному підході, містить чітко визначені програмні результати навчання і узгоджена з вимогами Національної рамки кваліфікацій.

Концептуальні засади освітнього процесу реалізовані в базових навчальних планах стосовно переліку та змісту навчальних дисциплін, переліку кваліфікаційних знань і умінь магістра, розподілу навчального часу у кредитах ЄКТС. Навчальний план підготовки магістрів за ОПП «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» затверджений в установленому порядку та відповідає за сукупністю вимог обов'язковому змісту та ступеню підготовки.

Організаційне та методичне забезпечення освітнього процесу з усіх навчальних дисциплін, передбачених навчальним планом магістра, регламентовано робочими програмами. Робочі програми містять виклад конкретного змісту навчальних дисциплін, послідовність, організаційні форми вивчення, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендовану літературу, інформаційні ресурси в Інтернеті. Робочі програми дисциплін щорічно переглядаються, корегуються, та затверджуються у встановленому порядку.

Експертна комісія встановила наявність робочого навчального плану, графіку навчального процесу, розкладу занять, розроблених робочих програм, які містять мету і завдання курсу, перелік знань і умінь, тематичний план, зміст курсу за темами, теми практичних, семінарських занять, регламент самостійної роботи студентів, перелік контрольних запитань, критерії оцінювання, перелік рекомендованої літератури, які оформлені та затверджені згідно з встановленими вимогами.

Досвід професійної діяльності студенти набувають у процесі проходження практик, які проводяться згідно програми практики на провідних підприємствах, в установах та організаціях регіону. Рекомендації замовників кадрів враховуються випусковою кафедрою при визначенні тематики кваліфікаційних магістерських робіт чи наукової роботи студентів.

На 2 курсі у 3 семестрі студенти проходять переддипломну практику протягом 3 тижнів. Під час практики студенти вивчають організаційну структуру підприємств та організацій, відділів, їх функціональне призначення, підбирають матеріал для кваліфікаційних робіт. Після проходження практики студенти готують звіт та захищають його.

Якість навчання студентів контролюється кафедрою шляхом поточних контрольних заходів, захистів курсових робіт, виконання домашніх завдань,

Голова експертної комісії _____

І. В. Журавльова

проведення семестрових атестаційних заходів, перевірки залишкових знань при проведенні контрольних зрізів рівня підготовки, а також шляхом опитування студентів два рази на рік про якість забезпечення освітнього процесу. Якість підготовки магістра оцінюється за результатами виконання і захисту випускних робіт магістра. Усі випускні роботи студентів перевіряються на плагіат та розміщуються в інституційному репозитарії СумДУ.

Державна атестація на присвоєння кваліфікації здійснюється у формі захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Експертна комісія перевірила, що всі нормативні навчальні дисципліни забезпечені завданнями для проведення комплексних контрольних робіт. Організована тісна взаємодія випускової кафедри фінансів, банківської справи та страхування з кафедрами, які забезпечують викладання дисциплін навчального плану з циклу загальної підготовки. Кафедрою передбачений механізм оновлення змісту програм відповідно до змін законодавчої бази, науково-технічних досягнень, змін потреб ринку праці.

Висновок

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що організація освітнього процесу та його навчально-методичне забезпечення відповідають державним акредитаційним вимогам та Ліцензійним умовам.

4. Кадрове забезпечення освітнього процесу

Кадровий потенціал Сумського державного університету дозволяє проводити підготовку здобувачів вищої освіти на достатньо високому рівні.

Безпосередньо в базовому ЗВО освітньо-науковий процес забезпечують 878 штатних науково-педагогічних працівників (з яких 86 % мають вчені звання та наукові ступені – 124 докторів наук, професорів та 629 кандидатів наук, доцентів). Серед академічного складу СумДУ – академіки та член-кореспонденти НАН України, державних галузевих академій, а також закордонних та міжнародних академій, лауреати державних, міжнародних та зарубіжних нагород, відзнак та премій, почесні професори (доктори) зарубіжних університетів.

Активно здійснюється підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів. За останні три роки співробітниками СумДУ захищено 29 докторських (у тому числі у 2017 році – 9) та 194 кандидатських дисертацій (у тому числі у 2017 році – 42).

Представниками академічного складу університету щорічно видається близько 1,5 тисячі статей, з яких близько 250 – у співавторстві зі студентами (щорічно понад 400 статей видається у зарубіжних виданнях), близько 300 найменувань навчально-методичної літератури, понад 2,5 тисячі тез доповідей (у тому числі понад 1,5 тисячі тез за участю студентів). СумДУ, да даними Державної служби інтелектуальної власності, традиційно входить до Топ-30 університетів України з найвищою винахідницькою активністю.

Серед штатного академічного складу університету понад 200 осіб мають 5 та більше публікацій, які обліковуються базами Scopus та (або) Web of Science Core

Collection. Станом на жовтень 2018 року за публікаціями, які обліковуються базою даних Scopus, індекс Гірша університету становив 34 (понад 2 тисячі публікацій та більше 10,5 тисяч їх цитувань), а за публікаціями, які обліковуються наукометричною базою Web of Science індекс Гірша СумДУ становив 34, (кількість публікацій – понад 1,6 тисячі, а їх цитувань – близько 9,5 тисячі). Університет традиційно займає високі позиції серед українських вишів та наукових установ у науково-метричних ранжуваннях за показниками публікаційної активності, якості публікацій та інтенсивності їх цитувань у Google Scholar, Scopus, та Web of Science.

Кадрова політика та механізми її реалізації визначаються Перспективним планом роботи з кадрового забезпечення діяльності та іншими документами нормативної бази системи управління якістю діяльності університету, визначають стратегію розвитку кадрового потенціалу та формування кадрового резерву, і якими формалізовано: процедури та вимоги до компетентності викладачів, систему мотивації професорсько-викладацького складу, систему підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації викладачів тощо.

Процедури та критерії визначення відповідної кваліфікації, фахового рівня, результатів діяльності професорсько-викладацького складу деталізовані у Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДУ та укладення з ними трудових договорів (контрактів). Цей Порядок передбачає оцінку ефективності роботи у попередній період, у тому числі, відповідно до вимог Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та диференціює терміни дії наступного контракту. Відповідна інформаційна довідка відіграє роль аналога академічного кейсу викладача.

З метою активізації діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності, поширення кращого досвіду, додаткової мотивації науково-педагогічних працівників в університеті запроваджено ряд конкурсів, у тому числі конкурс педагогічних інновацій, конкурс з застосування власних мобільних пристроїв у навчальному процесі, експеримент з апробації моделей змішаного навчання, конкурс «Кращий викладач очима студентів» та інші.

Підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» доручено кафедрі фінансів, банківської справи та страхування Навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС».

Завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування – доктор економічних наук, професор Школьник Інна Олександрівна. Професорсько-викладацький склад кафедри становить 32 викладача, з них 5 (16,1 %) – доктори наук, професори, 26 (81,3 %) – кандидати наук, доценти.

У підготовці магістрів задіяні науково-педагогічні працівники, які мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень професійної та наукової активності, який засвідчується виконанням не менше чотирьох видів та результатів, перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов. Регулярно та своєчасно проводиться підвищення кваліфікації викладачів у відповідності зі складеними та затвердженими планами. За останні п'ять років усі викладачі кафедри підвищили свою кваліфікацію

шляхом захисту кандидатських дисертацій, стажування в інших ЗВО, підприємствах, організаціях та проходження курсів підвищення кваліфікації.

Протягом останніх п'яти років викладачами кафедри були захищені дисертаційні роботи зі спеціальності 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук – 2 та 7 кандидатських дисертацій.

Викладачі кафедри (Школьник І.О., Боронос В.Г.) беруть участь у роботі спеціалізованої вченої ради у СумДУ із захисту докторських дисертацій Д 55.051.06 (спеціальності: 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит; 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством»), Рекуненко І.І. є членом спеціалізованої вченої ради у Київському національному торговельно-економічному університеті з захисту докторських дисертацій Д 26.055.03 (спеціальність: 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит).

Склад групи забезпечення зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» сформовано з науково-педагогічних працівників, які працюють в університеті за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності. Частка тих, хто має науковий ступінь або вчене звання складає 100 %, а частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора складає 35,7 % (розрахунок зроблено для найвищого рівня доктора філософії за яким фактично провадиться освітня діяльність за даною спеціальністю).

Експертна комісія перевірила книгу наказів з кадрових питань (особового складу) та основної діяльності, оригінали трудових книжок, дипломи про вищу освіту, атестати доцентів, професорів, дипломи кандидатів наук, докторів наук та свідоцтва про підвищення кваліфікації. Принципових зауважень немає.

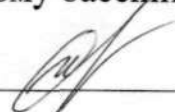
Висновок

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок про повну відповідність кадрового складу викладачів, які здійснюють підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» акредитаційним вимогам та Ліцензійним умовам.

5. Матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності

Університет повністю забезпечений матеріально-технічною базою для якісного здійснення освітньо-наукової діяльності. СумДУ має на своєму балансі належно обладнані навчальні корпуси, інформаційно-бібліотечний корпус, конгрес-центр, 8 власних гуртожитків та гуртожиток-готель, університетську клініку, 5 окремих спорткомплексів, більше 20 об'єктів громадського харчування, позаміський спортивно-оздоровчий центр, інфраструктуру забезпечення культурно-мистецького розвитку, а також споруди та відповідну інфраструктуру наукового, адміністративно-господарського, побутового, рекреаційного та виробничого призначення.

Заняття здійснюються у 63 лекційних аудиторіях (від 40 до 192 посадкових місць), 178 аудиторіях для групових занять, 102 навчальних лабораторіях, 78 класах комп'ютерного навчання, 30 спортивних та тренувальних залах, а також у 2 плавальних басейнах та реабілітаційному басейні, на 2 обладнаних стадіонах та на 10

спортивних майданчиках.

Постійно збільшується аудиторний фонд із креативним простором, створюються навчально-тренувальні центри та приміщення «вільного» перебування та самостійної роботи студентів у позанавчальний час. Створюються умови всеохоплюючого «простору інтернаціоналізації», а саме – оформлення кампусів, інформаційні стенди, двомовні покажчики (українською та англійською мовами) тощо. Реалізуються заходи з безбар'єрного доступу до усіх університетських споруд для осіб з особливими потребами.

Площа навчальних приміщень для проведення освітнього процесу в СумДУ на одиницю фактичного контингенту здобувачів вищої освіти у 2018/2019 навчальному році становить 3,1 кв.метра на одного здобувача (без урахування змінності занять).

Аудиторії та лабораторії університету обладнані аудіовізуальною апаратурою та необхідним обладнанням та устаткуванням для здійснення освітнього процесу. Забезпеченість навчальних аудиторій мультимедійним обладнанням складає 49% при нормі Ліцензійних умов не менше 30%.

Випускова кафедра фінансів, банківської справи та страхування розташована у корпусі 2 ННІ БТ «УАБС», і на 100 % забезпечена спеціалізованими лабораторіями, залами та кабінетами для освітнього процесу та наукової діяльності (3 спеціалізованих аудиторій, розрахованих на лабораторні заняття з групою до 15 осіб). Крім того, для освітнього процесу використовуються 3 комп'ютерних лабораторії (з загальною кількістю комп'ютерної техніки 27 одиниць зі строком експлуатації не більше 8 років) та 5 лекційних аудиторій.

СумДУ має добре налагоджену соціально-побутову інфраструктуру. Університет використовує 9 власних гуртожитків (у тому числі гуртожиток-готель) і забезпечує місцями у гуртожитках усіх студентів, що потребують їх. Житлова площа на одного студента у гуртожитках становить 7,2 кв.м., що повністю відповідає вимогам СНіП та ДБН України.

Комплекс громадського харчування базового закладу вищої освіти має потужність близько 1,3 тисячі місць. Кількість відвідувачів з урахуванням змінності занять на одне місце у власних їдальнях та буфетах становить 4,9, що відповідає нормативам ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти».

Студенти та співробітники мають широкі можливості для організації дозвілля та розвитку мистецьких здібностей у галузі вокального, музичного, хореографічного, театрального, кіно- та фотомистецтва, літератури. Наявні актові зали, конференц-зали, мистецькі студії та території арт-простору закладу освіти дають можливість проводити не лише усі необхідні масові заходи, але і забезпечувати численні заходи регіонального та місцевого рівнів. Працюють гуртки, клуби та творчі студії з культурно-мистецької роботи.

В університеті створена потужна база для розвитку фізкультури і спорту. Функціонують понад 40 спортивних споруд, на базі яких можуть одночасно займатись понад 5 тисяч осіб. Діють сучасний легкоатлетичний манеж, який має статус центру олімпійської підготовки, 2 плавальні басейни, лижна та водно-веслувальна бази, стадіони та обладнані спортмайданчики, тенісні корти, стрілецькі тири та майданчики для стрільби, шейпінг-центр, фітнес-центри, обладнані

спортивні, тренажерні та тренувальні зали. Фізичною культурою за розкладом аудиторних занять студенти займаються за 14 видами спорту. У позанавчальний час діють спортивні секції з 36 видів спорту. Для осіб з особливими потребами проводяться заняття з адаптивної лікувально-фізичної культури у спеціалізованих залах, у тому числі залах кінезотерапії та фізичної реабілітації.

Діють позаміський спортивно-оздоровчий центр, на базі якого влітку працює дитячий оздоровчий центр, університетська клініка зі спеціалізованим реабілітаційним басейном, томографічним центром, фізіотерапевтичним та іншими відділеннями, а також медичний пункт з необхідними спеціалізованими кабінетами.

Висновок

Матеріально-технічна база, площа навчальних та службових приміщень, укомплектованість спеціалізованих аудиторій необхідним устаткуванням та обладнанням в достатній кількості забезпечує високий рівень освітнього процесу та відповідає діючим Державним вимогам акредитації та Ліцензійним умовам.

6. Інформаційне забезпечення освітнього процесу

СумДУ характеризується високим рівнем інформаційної діяльності, що, у тому числі, підтверджується позиціонуванням у групі лідерів української вищої освіти за визначенням міжнародних рейтингів Webometrics World University Rankings та UniRank University Ranking. В університеті створена єдина інтегрована інформаційна система, котра формує сучасне науково-освітнє середовище. Зокрема, діють такі сервіси як особисті електронні кабінети викладачів та здобувачів вищої освіти.

В університеті добре налагоджена система бібліотечно-інформаційного забезпечення. До усіх складових бібліотечно-інформаційної системи навчально-наукового комплексу університету доступ здійснюється за єдиним читачьким квитком. До послуг читачів 49 бібліотек та бібліотечних пунктів, більшість з яких мають читальні зали, в тому числі обладнані автоматизованими робочими місцями для роботи з матеріалами електронної бібліотеки, електронного репозитарію університету та навчально-науковими інформаційними базами даних. Загальна кількість читальних залів базового закладу вищої освіти становить 21 одиницю сумарною потужністю 906 посадкових місць.

Єдиний бібліотечний фонд становить 3,1 млн. примірників з 401 тис. найменувань. Щорічно до фонду бібліотеки надходить понад 29 тис. примірників з 31 тис. найменувань. Передплачується 186 назв періодичних видань. Вітчизняні та зарубіжні періодичні видання з відповідної галузі знань, які є в бібліотеці університету та читальних залах відповідають потребам даної спеціальності.

Експертна комісія пересвідчилася, що забезпечення освітнього процесу навчально-методичною літературою задовольняє сучасним вимогам. Значну частину навчально-методичної літератури складають навчальні посібники та підручники з грифом МОН України, монографії, конспекти лекцій, які розроблені викладачами кафедр. Так, за останні п'ять років викладачами випускової кафедри видано 17 монографій, 14 підручників та посібників з грифом МОН України, 49 наукових

публікацій у періодичному виданні, яке включено до наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, рекомендованих МОН. Рівень забезпеченості навчальною, навчально-методичною, довідковою літературою дисциплін навчального плану складає 100 %.

В університеті діє власна видавничо-поліграфічна база (працюють друкарня, редакційно-видавничий відділ, редакції періодичних видань університету). Послугами видавництва користуються усі структурні підрозділи університету та сторонні замовники друкованої продукції.

Система електронного навчання університету забезпечує доступ до матеріалів українською, англійською та російською мовами з майже 400 повнофункціональних курсів, розроблено понад 1,8 тис. віртуальних тренажерів та інтерактивних демонстрацій, більше 155 тис. тестових завдань, близько 800 відеоматеріалів та інших складових e-learning. Діє платформа «MiX» для використання технологій електронного навчання для студентів денної та заочної форм підготовки.

Електронний репозитарій СумДУ, який містить понад 65 тисяч документів, є національним лідером та входить до Топ-350 світового рейтингу Ranking Web of Repositories (за останні 5 років - понад 14 млн. завантажень документів користувачами зі 159 країн світу). Він виконує місію накопичення, систематизації, зберігання, довготривалого відкритого доступу та поширення у світовому науковому середовищі інтелектуальних надбань професорсько-викладацького складу університету.

Політика відкритого доступу реалізується через веб-систему СумДУ, інформаційна модель якої складається з понад 250 сайтів з актуальним контентом, у тому числі англійською, німецькою, французькою та іншими мовами світу та 7 інформаційними сервісами. Щодня її ресурси використовують близько 2 тисяч унікальних користувачів, 20% яких – з інших країн.

Високий рівень прозорості та публічності інформації забезпечується через її регулярне оприлюднення та оновлення, а також через об'єктивність кількісних та якісних характеристик діяльності СумДУ, відкритість доступу до інформаційних ресурсів, у тому числі освітніх.

Висновок

Інформаційне забезпечення Сумського державного університету повністю відповідає вимогам Ліцензійних умов.

7. Наукова діяльність та міжнародні зв'язки

Викладачі випускової кафедри беруть активну участь у міжнародних, міжвузівських конференціях, семінарах, мають та налагоджують подальші зв'язки з країнами близького та далекого зарубіжжя, публікують свої роботи у міжнародних видавництвах. Все це сприяє якісній підготовці студентів.

Протягом останніх років на кафедрі склалися наукові напрямки:

- управління фінансово-економічною безпекою суб'єктів господарювання;
- розвиток механізму функціонування банківської системи України під впливом іноземного капіталу;

Голова експертної комісії _____

I. В. Журавльова

– реформування фінансової системи України в умовах євроінтеграційних процесів;

– формування страхового ринку України в контексті сталого розвитку;

– сучасні технології фінансово-банківської діяльності в Україні.

Викладачі кафедри є учасниками 5 НДР та науковими керівниками 2 науково-дослідних робіт, що виконуються на замовлення МОН України за темою «Економіко-математичне моделювання механізму відновлення суспільної довіри до фінансового сектору: запорука економічної безпеки України» (№ держреєстрації: 0117U003924) – є к.е.н., доцент Буряк А.В.; за темою «Формування системи забезпечення прозорості публічних фінансів як передумова боротьби з корупцією в Україні» (№ держреєстрації: 0118U003585) – д.е.н., професор Школьник І.О.).

Значну увагу колектив кафедри приділяє науковій роботі зі студентами. Студенти залучаються до роботи над розробкою наукових напрямків кафедри, беруть участь у виконанні планових НДР при проведенні експериментальних та обчислювальних робіт, в теоретичних дослідженнях.

Викладачі та аспіранти кафедри регулярно беруть активну участь у роботі і щорічно виступають з доповідями на науково-теоретичних та науково-практичних, всеукраїнських та міжнародних конференціях, зокрема: Міжнародна науково-практична конференція, присвячена пам'яті проф. О.Ф. Балацького «Економічні проблеми сталого розвитку», м. Суми; Міжнародна науково-практична конференція «Наднаціональні органи фінансового регулювання», м. Фрайберг, Німеччина; International Scientific Conference Innovative Economy «Processes, Strategies, Technologies», Kielce, Poland; Міжнародна науково-практична конференція «Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України», м. Київ; Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми і перспективи інноваційного розвитку економіки», м. Одеса; Міжнародна науково-практична конференція «Національні особливості та світові тенденції управління та адміністрування на макро-, мезо-, і мікрорівнях економіки», м. Дніпро; Міжнародна науково-практична конференція «Фінансово-кредитна система: вектор розвитку», м. Ужгород; Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційний ресурс страхового ринку в сучасних умовах», м. Київ; Міжнародна науково-практична конференція «Бізнес в умовах ринкової економіки: проблеми становлення та розвиток», м. Львів; Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції економічної теорії і практики: світовий досвід та вітчизняні реалії», м. Херсон та ін.

На кафедрі щорічно проводиться Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми і перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України», м. Суми.

Викладачі приймають участь у міжнародних науково-практичних конференціях і публікують результати своїх наукових досліджень у міжнародних журналах, зокрема: Актуальні проблеми економіки; Маркетинг і менеджмент інновацій; Ефективна економіка; Економіка України; Економічний аналіз: Збірник наукових праць; Інноваційна економіка; Інфраструктура ринку; Глобальні та національні проблеми економіки; Фінанси України; Фінансові дослідження; Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка; Вісник НУ «Львівська Політехніка»: Економічний

часопис – XXI; Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка; Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки; Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»; Вісник Київського національного торговельно-економічного університету; Науковий Вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»; Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечнікова. Серія: Економіка; Науковий вісник Полісся; Business Ethics and Leadership; Business and Economic Horizons та ін.

Окремі викладачі кафедри (Школьник І.О., Боронос В.Г., Рекуненко І.І.) працюють в редколегії міжнародного журналу «Financial Markets, Institutions and Risks» (Україна), що реалізує стратегію входження до БД Scopus та/або Web of Science Core Collection. Крім того Школьник І.О. є членом редколегії журналу «Investment Management and Financial Innovations» (Україна), що включений до наукометричної бази Scopus.

Якість наукової роботи зі студентами оцінюється результатами щорічного Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт. Зокрема, за три роки під керівництвом викладачів кафедри студенти отримали два дипломи І ступеня зі спеціальностей «Банківська справа» та «Фінанси і кредит»; чотири дипломи II ступеня зі спеціальностей «Банківська справа», «Гроші, фінанси і кредит» та «Управління фінансово-економічною безпекою» і один диплом III ступеня зі спеціальності «Страховання». Окрім, цього студенти кафедри фінансів, банківської справи та страхування є переможцями та призерами Стипендіальної програми «Завтра.UA» (2016/2017 н.р.).

Викладачами випускової кафедри встановлені тісні наукові зв'язки з науковцями різних вищих навчальних закладів та інститутів: Банківський інститут Вищої школи, м. Прага (Чеська Республіка), Університет м. Циттау (Німеччина), Університет прикладних наук Дойче Бундесбанку (м. Хахенбург, Німеччина), Технічний університет Гірнична академія (м. Фрайберг, Німеччина), Університет Бат Спа (м. Бат, Великобританія), Університет Ліннеус (м. Векше, Швеція), Університет ім. Миколаша Ромериса (м. Вільнюс, Литва), Університет Гренобль-Альпи (м. Гренобль, Франція), Європейська бізнес школа (м. Париж, Франція) та ін.

На кафедрі виконувались науково-дослідницькі гранти та проекти, що фінансувались за рахунок міжнародних організацій, зокрема: DAAD (проект «Розвиток діалогу між банками і громадянським суспільством в контексті забезпечення демократичних процесів в Україні» в рамках Програми «Підтримка демократії в Україні – 2016»), Еразмус+ (Напрямок Жан Моне: «Фінансові аспекти європейської інтеграції: літні/зимові школи для молодих дослідників та студентів», «Європейські студії освіти з фінансів: дослідження та розповсюдження європейського досвіду в галузі освіти з фінансів серед населення»), DESPRO (проект «Школа децентралізації для молоді»).

Висновок

Сумський державний університет та випускова кафедра фінансів, банківської справи та страхування має розгалужені зв'язки з зарубіжними університетами та установами.

Голова експертної комісії

І. В. Журавльова

Наукова робота випускової кафедри забезпечує зростання наукового потенціалу та відповідає вимогам акредитації.

8. Якість підготовки випускників

Функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Сумському державному університеті базується на засадах Законів України «Про вищу освіту» та «Про освіту», Стандартів та рекомендацій забезпечення якості у європейському просторі (ESG 2015) та кращих європейських практиках. Безперервна реалізація системи забезпечення якості є ключовим пріоритетом розвитку університету та забезпечення високого рівня його конкурентоспроможності у світовому освітньо-науковому просторі. Університет приймає активну участь у грантових проектах відповідної спрямованості, у тому числі був визначений координатором від України у грантовому проекті Erasmus+ QUERE «Система забезпечення якості освіти у Україні: розвиток на основі стандартів та кваліфікацій».

В університеті на системній основі запроваджено щосеместрові опитування студентів щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін, що здійснюється на принципах забезпечення інформаційних умов для формування цілісного уявлення про якість викладання дисциплін в університеті та формування інформаційного забезпечення аналізу якості викладання дисциплін та вироблення управлінських рішень щодо її підвищення.

Вжиті відповідні заходи щодо формування та впровадження принципів академічної доброчесності. З метою сприяння академічній доброчесності у структурі інституційного репозитарію СумДУ створені відкрита колекція та електронний архів кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти. Також напрацьована необхідна нормативна база та постійно діюча система заходів щодо запобігання проявам корупції, зловживань, а також виявлення, профілактики та попередження «неформальних» взаємовідносин викладачів та студентів.

Одним із елементів системи забезпечення якості освітньої діяльності є проведення ККР. Аналіз результатів виконання ККР з відповідних дисциплін навчального плану магістрів освітньо-професійної програми «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (таблиця 8.1) свідчить про належний рівень знань студентів. Аналізуючи результати ККР та при безпосередній перевірці контрольних завдань з дисциплін фахової підготовки студентів, експертна комісія дійшла висновку, що показники якості навчання в цілому відповідають визначеним при перевірці викладачами кафедри та несуттєво відрізняються в межах норми. Так, рівень знань магістрів якісно виконаних ККР з циклу професійної підготовки при самоаналізі складає 77 %, а при безпосередній перевірці експертів 78 %.

В ході акредитаційної експертизи вибірково було перевірено 10 курсових робіт магістрів з дисципліни «Фінансовий менеджмент». Рівень виконання курсових робіт відповідає оцінкам, що були виставлені керівниками даних робіт.

Результати експертизи рівня і якості виконання курсових робіт, перевірка знань студентів свідчать про досить високу їх здатність самостійно вирішувати професійні задачі у сфері фінансів із застосуванням комп'ютерної техніки та інформаційних технологій, а також обґрунтовувати, документувати і захищати прийняті рішення.

Висновок

Аналіз результатів виконання ККР з дисциплін циклу професійної підготовки, а також результатів захисту курсових робіт свідчить, що якість підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» відповідає державним вимогам акредитації.

Таблиця 8.1 – Зведені результати виконання комплексних контрольних робіт студентами за освітньо-професійною програмою «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на другому (магістерському) рівні у Сумському державному університеті (експертиза)

№	Дисципліна	Група	Кількість студентів	Виконували ККР		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі										Абсолютна успішність, %	Кількість навчання, %	Середній бал	Самоаналіз			Розбіжність		
				Кількість	%	5		4		3		2		Успішність, %	Середній бал				Успішність, %	Кількість, %	Середній бал	Успішність, %	Кількість, %	Середній бал
						К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%											
Цикл професійної підготовки																								
1	Фінансовий менеджмент	Ф.м-71а	22	22	100	12	54,55	4	18,18	6	27,27	0	0	100	72,73	4,27	100	68,18	4,14	0	+4,55	+0,15		
2	Державний фінансовий моніторинг	Ф.м-71а	22	22	100	11	50,00	7	31,82	4	18,18	0	0	100	81,82	4,32	100	77,27	4,27	0	+4,55	+0,05		
3	Ринок фінансових послуг	Ф.м-71а	22	22	100	9	40,91	9	40,91	4	18,18	0	0	100	81,82	4,23	100	86,36	4,32	0	-4,54	-0,09		
	Всього за циклом		22	22	100	32	48,49	20	30,30	14	21,21	0	0	100	78,79	4,27	100	77,27	4,24	0	+1,52	+0,03		

Голова експертної комісії
д.е.н., професор

Експерт
д.е.н., професор

Експерт
к.е.н., доцент

Ректор
Сумського державного університету

Голова експертної комісії

І.В. Журавльова

О.І. Копилок

О.В. Мурашко

А.В. Васильєв

І. В. Журавльова

9. Перелік зауважень контролюючих органів та заходи по їх усуненню

Зауважень та приписів контролюючих органів, що здійснюють контроль за дотриманням ліцензійних умов, а також скарг юридичних і фізичних осіб щодо освітньої діяльності навчального закладу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» з моменту останньої процедури акредитації **не було**.

При проходженні попередньої акредитаційної експертизи у 2013 році за спеціальністю Переліку 2010 р. 8.03050801 «Фінанси і кредит», яка у відповідності до затвердженого МОНУ Акту узгодження трансформована у спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», експертною комісією МОНУ у складі: голова комісії – Іванов Юрій Борисович, завідувач кафедри оподаткування Харківського національного економічного університету, Міністерства освіти і науки України, доктор економічних наук, професор; член комісії – Кравчук Ганна Вікторівна, професор кафедри фінансів Чернігівського державного технологічного університету Міністерства освіти і науки України, доктор економічних наук, професор були висловлені такі зауваження та пропозиції:

1. продовжити роботу над методичним забезпеченням спеціальності за рахунок видання власних навчальних посібників та підручників з грифом Міністерства освіти і науки України;

2. створити умови для максимально ефективного використання матеріально-технічної бази з метою підвищення технічного забезпечення викладання дисциплін фінансового профілю;

3. посилити роботу, пов'язану з підвищенням рівня інформаційного забезпечення при проведенні практичних занять з дисциплін фахового спрямування за рахунок активного використання комп'ютерного програмного забезпечення.

Кафедра врахувала ці зауваження при організації освітньої діяльності, зокрема за першим зауваженням за освітньою програмою «Фінанси» протягом останніх п'яти років було видано власні навчальні посібники, а саме:

– Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / За заг. ред. І.О. Школьник та В.М. Кремень [І.О. Школьник, В.М. Кремень, С.М. Козьменко та ін.]. К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 488 с.

– Фінансовий аналіз : навчальний посібник. / За заг. ред. Школьник І.О. [І.О. Школьник, І.М. Боярко, О.В. Дейнека та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 368 с.

– Introduction to finance: theory and practice: study guide / I.O. Shkolnyk, M.M. Brychko, O.M. Pakhnenko [et al.]; edited by: I. Shkolnyk, M. Brychko. – Sumy : Sumy State University, 2017. – 275 p.

– Фінанси різних форм бізнесу : навч. посіб. / Н.Г. Пігуль, О.В. Дейнека, Н.А. Дехтяр, О.В. Люта. – Суми : Сумський державний університет, 2017.– 337 с.

– Фінанси підприємств : практикум : навчальний посібник / Л.Л. Гриценко, О.В. Дейнека, І.М. Боярко. – Суми : Університетська книга, 2015. – 285 с.

– Маркетинг у банку : навчальний посібник / [Т.А. Васильєва, С.М. Козьменко, І.О. Школьник та ін.] ; за заг. ред. Т.А. Васильєвої ; Державний вищий

навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2014. – 353 с.

– Економічний ризик: методи оцінки та управління / За заг. ред. Васильєвої Т.А., Кривич Я.М. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 208 с.

– Європейські студії у фінансах : навч. посіб. / І.О. Школьник, А.Ю. Семенов, В.М. Кремень та ін. ; за заг. ред. І.О. Школьник, А.Ю. Семенова. – Суми : Сумський державний університет, 2017. – 214 с.

– Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України» ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С.М. Фролова ; [С.М. Фролов, О.В. Козьменко, А.О. Бойко та ін.]. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. – 332 с.

– Управління фінансовою санацією підприємств: підручник / В.Г. Боронос, І.Й. Плікус. – Суми: Сумський державний університет, 2014. – 457 с.

Щодо другого зауваження, при кафедрі активно працює навчально-тренувальне підприємство, в якому проводяться заняття за фаховими дисциплінами, що викладаються як для студентів освітнього ступеня «бакалавр», так і для студентів освітнього ступеня «магістр» освітньої програми «Фінанси».

Щодо третього зауваження, слід зазначити, що викладачами кафедри активно використовується програмний продукт Google Classroom, який дозволяє організувати та контролювати позааудиторну роботу студентів в електронній формі. Студенти дистанційно отримують домашні завдання та надсилають їх викладачу, який перевіряє, надає рекомендації по вдосконаленню та виставляє оцінку. Продукт SOCRATIVE широко використовується в тестуванні знань під час лекційних та практичних занять за допомогою використання мобільних пристроїв студентів. Це дозволяє визначити не тільки рівень знань, але й коло питань, що потрібно повторно розглянути викладачеві з метою тлумачення окремих аспектів лекції.

За останні три роки викладачами кафедри фінансів, банківської справи та страхування усі зауваження були враховані та усунені.

10. Загальні висновки експертної комісії

Випускова кафедра фінансів, банківської справи та страхування СумДУ має достатній навчально-методичний та науковий потенціал, висококваліфікований професорсько-викладацький склад, достатнє матеріально-технічне та інформаційне забезпечення, що гарантує якісний рівень підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Підготовка фахівців здійснюється з урахуванням особливостей регіону та на базі вивчення потреб підприємств та організацій у фахівцях цього напрямку.

Освітній процес побудовано на базі оволодіння студентами широким колом дисциплін циклів загальної та професійної підготовки. Усі дисципліни навчального

плану мають відповідне навчально-методичне забезпечення, яке охоплює робочі програми, лекційний матеріал, плани семінарських занять, підручники та необхідну кількість навчально-методичної літератури. Кафедра здійснює активну співпрацю зі всіма структурними підрозділами університету, які беруть участь у підготовці магістрів. Методичне забезпечення постійно оновлюється. До навчального процесу включаються результати наукових досліджень кафедри та сучасні інформаційні технології.

Наукова та педагогічна кваліфікація кадрового складу кафедри фінансів, банківської справи та страхування забезпечує навчальний процес на рівні вимог нормативних документів. Викладачі, що забезпечують викладання лекційних годин з дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей мають наукові ступені докторів або кандидатів наук з досвідом роботи за фахом. Постійно здійснюється оновлення педагогічного складу кафедри шляхом залучення до викладання молодих спеціалістів та аспірантів.

Наявні навчальні площі, обладнання, устаткування спеціалізованих кабінетів та комп'ютерних лабораторій, фонд і читальні зали бібліотеки, побутова база дозволяють забезпечити необхідні умови для проведення освітнього процесу та науково-методичної роботи на належному рівні, відповідно до вимог інструктивних і нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

На підставі матеріалів, поданих на акредитацію Сумським державним університетом, та перевірки результатів діяльності на місці, експертна комісія дійшла висновку, що освітньо-професійна програма «Фінанси» підготовки магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», кадрове, навчально-методичне, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення в цілому відповідають встановленим вимогам до зазначеного рівня вищої освіти і можуть забезпечити державну гарантію якості освіти.

Вважаємо за необхідне висловити зауваження та пропозиції, які не входять до складу обов'язкових і не впливають на рішення про акредитацію, але дозволять поліпшити якість підготовки здобувачів.

Рекомендувати керівництву Сумського державного університету звернути увагу на наступне:

- *підвищити ефективність профорієнтаційної роботи з потенційними абітурієнтами, в тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій, соціальних мереж;*

- *уточнити тематику магістерських робіт, поглибивши дослідницьку спрямованість у назвах;*

- *більш широко реалізовувати міжнародні освітні проекти, зокрема, забезпечення участі викладачів кафедри у підвищенні кваліфікації за кордоном з одержанням відповідних міжнародних сертифікатів;*

- *інтенсифікувати магістерські та аспірантські обміни та стажування молодих вчених і провідних викладачів кафедри у Європейських університетах в контексті Євроінтеграційних процесів та у відповідності до вимог Болонської хартії;*

- активізувати наукову діяльність викладачів у виданнях, що входять у наукометричні бази.

На підставі вказаного вище, експертна комісія МОН України зробила висновок про можливість акредитації освітньо-професійної програми «Фінанси» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітнім ступенем магістр.

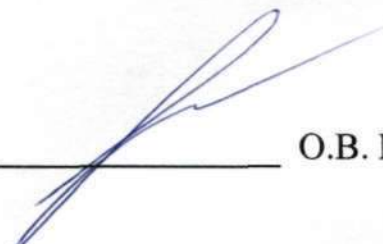
Голова експертної комісії
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансів
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця

І.В. Журавльова

Експерт:
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри фінансово-економічної безпеки
та банківського бізнесу
Львівського торговельно-економічного університету

О.І. Копилюк

Експерт:
кандидат економічних наук, доцент,
заступник декана факультету фінансів,
професор кафедри страхування
Державного вищого навчального закладу
«Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

О.В. Мурашко

Дата «28» 12 2018 року

«З експертними висновками ознайомлений»

Ректор
Сумського державного університету,
к.т.н., професор

А.В. Васильєв

Голова експертної комісії

І. В. Журавльова

**Дотримання нормативних вимог
щодо якісних характеристик підготовки магістра
за освітньо-професійною програмою «Фінанси» зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
у Сумському державному університеті**

Якісні характеристики підготовки магістра			
Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	відповідає
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	відповідає
1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	відповідає
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконанні контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконанні контрольні завдання (оцінки "5" і "4"), %	50	63,64	+13,64
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
2.2.1. Успішно виконанні контрольні завдання, %	90	Не передбачен о навчальним планом	
2.2.2. Якісно виконанні контрольні завдання (оцінки "5" і "4"), %	50	Не передбачен о навчальним планом	
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
2.3.1. Успішно виконанні контрольні завдання, %	90	100	+10

Голова експертної комісії _____

I. В. Журавльова

1	2	3	4
2.3.2. Якісно виконанні контрольні завдання (оцінки "5" і "4"), %	50	78,79	+28,79
3 Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	відповідає
3.1.2 Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях; участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	відповідає

Голова експертної комісії
д.е.н., професор

І.В. Журавльова

Експерт:
д.е.н., професор

О.І. Копилюк

Експерт:
к.е.н., доцент

О.В. Мурашко

Ректор
Сумського державного
університету

А.В. Васильєв

Голова експертної комісії

І. В. Журавльова

ДЕКЛАРУВАННЯ
виконання вимог Ліцензійних умов
проведення освітньої діяльності у сфері вищої освіти
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньо-професійною програмою «Фінанси»
за другим (магістерським) рівнем
у Сумському державному університеті

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за другим (магістерським) рівнем	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
КАДРОВІ ВИМОГИ			
щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Наявність групи забезпечення спеціальності, яка складається з науково-педагогічних або наукових працівників, які працюють у закладі освіти за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і які не входять (входили) до жодної іншої групи забезпечення у поточному семестрі:	+	+	відповідає
1) достатність чисельності групи – у розрахунку на одного її члена припадає не більше 30 здобувачів вищої освіти усіх рівнів, курсів та форм навчання (для дистанційної форми – не більше 60 здобувачів)	+	+	відповідає
2) частка тих, хто має науковий ступінь та / або вчене звання (встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність за відповідною спеціальністю: не менше 20% для рівнів молодшого бакалавра та молодшого спеціаліста (до 01.09.2019 р. з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію), 50% – бакалавра, 60% – магістра, доктора філософії)	60	100	+40
3) частка тих, хто має науковий ступінь доктора наук та / або вчене звання професора (встановлюється для найвищого рівня, за яким фактично провадиться освітня діяльність за відповідною спеціальністю: не менше 10% для рівня бакалавра, 20% – магістра, 30% – доктора філософії)	30	35,7	+5,7
2. Здійснення освітнього процесу науково-педагогічними та науковими працівниками, які мають стаж науково-педагогічної діяльності понад два роки та рівень наукової та професійної активності, який засвідчується виконанням видів та результатів, перелічених у пункті 30 Ліцензійних умов	не менше чотирьох видів та результатів підпунктів 1—18 пункту 30 Ліцензійних умов	+	відповідає
1) кадровий склад включає з розрахунку на кожні десять здобувачів освітнього ступеня магістра одного	+	+	відповідає

Голова експертної комісії

I. В. Журавльова

1	2	3	4
викладача, який має кваліфікацію відповідно до спеціальності, науковий ступінь або вчене звання			
3. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	відповідає
<p><i>Примітки: Види і результати професійної діяльності особи за спеціальністю, яка застосовується до визнання кваліфікації, відповідної спеціальності (п.30 Ліцензійних умов):</i></p> <p>1) наявність за останні п'ять років наукових публікацій у періодичних виданнях, які включені до наукометричних баз, рекомендованих МОН, зокрема Scopus або Web of Science;</p> <p>2) наявність не менше п'яти наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;</p> <p>3) наявність виданого підручника чи навчального посібника або монографії;</p> <p>4) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;</p> <p>5) участь у міжнародних наукових проектах, залучення до міжнародної експертизи, наявність звання "суддя міжнародної категорії";</p> <p>6) проведення навчальних занять із спеціальних дисциплін іноземною мовою в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;</p> <p>7) робота у складі експертних рад з питань проведення експертизи дисертацій МОН або галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або Акредитаційної комісії, або їх експертних рад, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН/зазначеного Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій (підкомісій) з вищої освіти МОН;</p> <p>8) виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання;</p> <p>9) керівництво школярем, який зайняв призове місце III—IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, II— III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів — членів Національного центру "Мала академія наук України"; участь у журі олімпіад чи конкурсів "Мала академія наук України";</p> <p>10) організаційна робота у закладах освіти на посадах керівника (заступника керівника) закладу освіти / інституту / факультету / відділення (наукової установи) / філії / кафедри або іншого відповідального за підготовку здобувачів вищої освіти підрозділу / відділу (наукової установи) / навчально-методичного управління (відділу) / лабораторії/іншого навчально-наукового (інноваційного) структурного підрозділу / вченого секретаря закладу освіти (факультету, інституту) / відповідального секретаря приймальної комісії та його заступника;</p> <p>11) участь в атестації наукових працівників як офіційного опонента або члена постійної спеціалізованої вченої ради (не менше трьох разових спеціалізованих вчених рад);</p> <p>12) наявність не менше п'яти авторських свідоцтв та/або патентів загальною кількістю два досягнення;</p> <p>13) наявність виданих навчально-методичних посібників / посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання, конспектів лекцій / практикумів / методичних вказівок / рекомендацій загальною кількістю три найменування;</p> <p>14) керівництво студентом, який зайняв призове місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або робота у складі організаційного комітету/журі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком/проблемною групою; керівництво студентом, який став призером або лауреатом Міжнародних мистецьких конкурсів, фестивалів та проектів, робота у складі оргкомітету або у складі журі міжнародних мистецьких конкурсів, інших культурно-мистецьких</p>			

1	2	3	4	
<p>проектів; керівництво студентом, який брав участь в Олімпійських, Паралімпійських іграх, Всесвітній та Всеукраїнській Універсіаді, чемпіонаті світу, Європи, Європейських іграх, етапах Кубка світу та Європи, чемпіонаті України; виконання обов'язків тренера, помічника тренера національної збірної команди України з видів спорту; виконання обов'язків головного секретаря, головного судді, судді міжнародних та всеукраїнських змагань; керівництво спортивною делегацією; робота у складі оргкомітету, суддівського корпусу;</p> <p>15) наявність науково-популярних та / або консультаційних (дорадчих) та / або дискусійних публікацій з наукової або професійної тематики загальною кількістю не менше п'яти публікацій;</p> <p>16) участь у професійних об'єднаннях за спеціальністю;</p> <p>17) досвід практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років;</p> <p>18) наукове консультування установ, підприємств, організацій протягом не менше двох років.</p>				
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ				
щодо матеріально-технічного забезпечення				
1	Забезпеченість навчальними приміщеннями для проведення освітнього процесу (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів)	2,4	3,1	+0,7
2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	49	+19
3	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	відповідає
	2) пунктів харчування	+	+	відповідає
	3) актового чи концертного залу	+	+	відповідає
	4) спортивного залу	+	+	відповідає
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відповідає
	6) медичного пункту	+	+	відповідає
4	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
5	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання освітніх програм	+	+	відповідає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ				
щодо навчально-методичного забезпечення				
1	Наявність опису освітньої програми	+	+	відповідає
2	Наявність навчального плану	+	+	відповідає
3	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
4	Наявність програм з усіх видів практичної підготовки до кожної освітньої програми	+	+	відповідає
5	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	відповідає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ				
щодо інформаційного забезпечення				
1	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними	не менше п'яти найменувань	10	+5

Голова експертної комісії

І. В. Журавльова

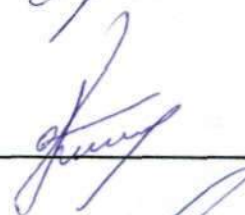
	1	2	3	4
	виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді			
2	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	відповідає
3	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових працівників) діяльність, зразки документів про освіту, умови для доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	відповідає
4	Наявність сторінки на офіційному веб-сайті закладу освіти англійською мовою, на якому розміщена основна інформація про діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітні/освітньо-наукові програми, зразки документів про освіту)	+	+	відповідає

Голова експертної комісії
д.е.н., професор

І.В. Журавльова

Експерт:
д.е.н., професор

О.І. Копилюк

Експерт:
к.е.н., доцент

О.В. Мурашко

Ректор
Сумського державного
університету

А.В. Васильєв

Голова експертної комісії

І. В. Журавльова